

به نام خدا

گذار به دموکراسی در ایران امروز

درس: نظریه‌های توسعه اقتصادی

استاد مربوطه: دکتر مستولی زاده

تهیه و توسعه: مهدیه بازگلی و رضا باصفا

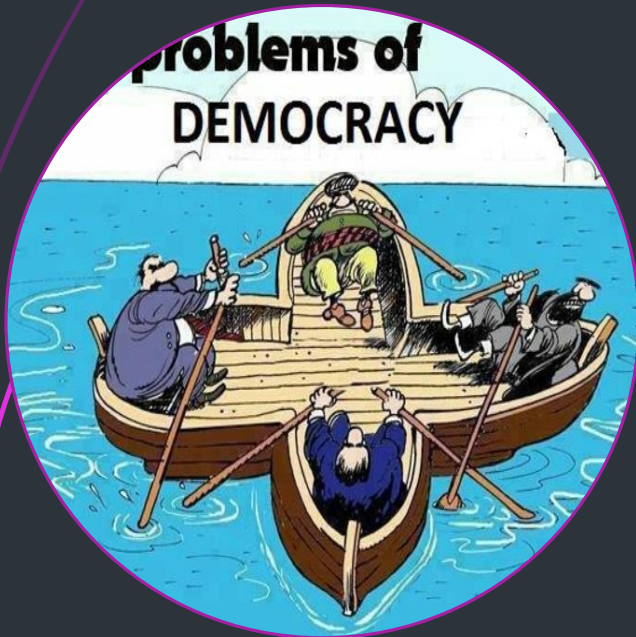
دموکراسی نقطه‌ای نیست که ما به آن برسیم، دموکراسی یک فرآیند است.

اگر جامعه‌ای صبورتر شود و بپذیرد که بر علیه حزب مخالفش که رای آورده شورش نکند نشان از حرکت به سوی دموکراسی است.

در جامعه مدرن، سنت صفر و یکی وجود ندارد و سنت‌ها نسبی‌اند بنابراین میتوان هر جا که هزینه پافشاری بالا است عقب‌نشینی کرد.

گذار مسیری طولانی است و مدت‌اش بستگی به موقعیت تاریخی آن جامعه دارد و اینکه چه زمانی شروع کرده، حتی میتواند اینقدر طولانی باشد که شما احساس گذار را از دست بدهید و حس کنید که جامعه در یک نقطه مانده است.

در غرب کار مهم احزاب مهارت گفتگو و عقب‌نشینی، مهارت صبر و عذرخواهی است.

در تعریف دموکراسی چند شاخص عمده وجود دارد که به معنی رسیدن به دموکراسی نیست ولی نشان میدهد که ما در مسیر هستیم

قانون اساسی شفاف وجود داشته باشد و دولت مدرن مستقر باشد یعنی حتی اگر دولت اقتدار گرا هست در چارچوب قانون سر کار آمده باشد

تفکیک قوا وجود داشته باشد

رابطه شهروندان و حکومت تعریف شده باشد

گردش قدرت وجود داشته باشد که یکی از ابزارهایش انتخابات است

در الگوهای رفتاری هم باید روادار باشیم. رواداری مهمترین تحول در دموکراسی است. رواداری یعنی من مرکز عالم نیستم؛ ممکن است حق دست دیگران باشد و من فقط بخشی از حقیقت را داشته باشم.

با این نگاه، دهه ۲۰ دهه گذار به دموکراسی نبود و دهه دیکتاتوری بود. دههای که به کودتا انجامید.

از تحولات سال ۸۸ به بعد، ما در حال طی کردن یکی از بهترین دورانهای گذار به دموکراسی هستیم.

دموکراسی ریشه در خانواده دارد. خانواده دیکتاتور جامعه دیکتاتور میپروراند. جامعه از دو مسیر دموکرات میشود: مسیر اول تربیت کودک در خانواده و مسیر دوم ویران کردن منابع اقتدار.

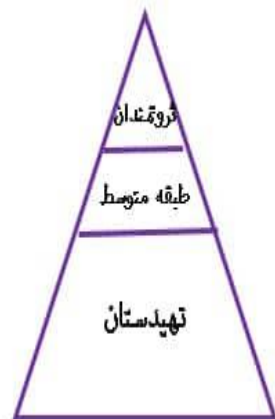
گفتگو یعنی من می‌آیم که بگویم و تو را تغییر بدهم! و تو هم آمده‌ای که بگویی و مرا تغییر بدهی. اما در هم‌سنوی هر دو طرف می‌آیند که بشنوند و خودشان را بهبود بدهند. این ویژگیها و الگوها نخست در اندیشه شکل میگیرد.

گذار به دموکراسی فقط بر اساس نظام رای‌دهی نیست. در بسیاری از جوامع، حزب و نظام رای‌گیری وجود دارد اما پشت سر آن تحولات اجتماعی لازم برای گذار شکل نگرفته است.

ساختار طبقاتی دموکراتیک

ساختار طبقاتی ضد دموکراتیک

بعد از انقلاب همه منابع اقتدار در خانواده و جامعه و حکومت دستخوش تغییر شده و در حال تکثیر شدن، تضعیف شدن و شکسته شدن است.

با ورود زنان به بازار کار و نیز تورم دو رقمی که ایران در این ۴۰ سال با آن مواجه بوده، انحصار مالی خانواده که تا قبل از آن در دست پدر خانواده بوده شکسته شده و مردان حساسیتشان نسبت به تحصیل و اشتغال زنان کمتر شده است.

عملکرد نامناسب برخی از روحانیان، اعتبار روحانیت و به تبع آن اعتبار مرجعیت دینی را کاهش داده و همه اینها هنجارهای سنتی را تضعیف کرده است.

بسیاری از موانع در گذار به دموکراسی ناشی از افراد دارای قدرت کاریزماتیک بوده است.

اقتدار در همه حوزه ها از جمله خانواده، جامعه و حکومت در حال تضعیف است که از معیار های نزدیکی به دموکراسی است.

سهم منبع اقتصادی دولت در ایران که نفت بوده در حال کاهش است و دولت دیگر با دست باز نمیتواند در هر حوزه های که خواست پول پخش کند و اقتدار بازآفرینی کند و ناچار است دستش را به سوی بخش خصوصی دراز کند. در گذشته دولت هر پروژه های که میخواست و به هر نحوی اجرا میکرد اما امروز بدون مشارکت بخش خصوصی نمیتواند پروژه اجرا کند و اقتدار اقتصادی حکومت از بین رفته است.

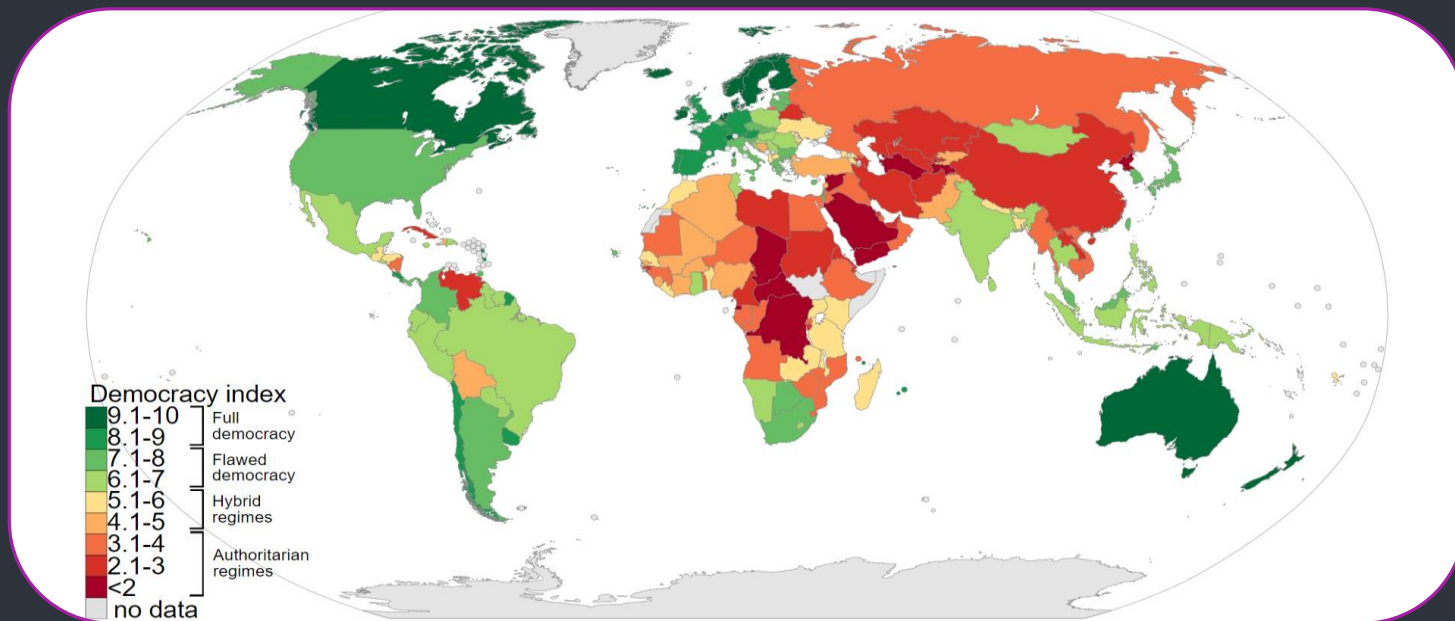
هرچه دولتها قدرت مداخله شان در اقتصاد کاهش پیدا کند، زمینه های دموکراسی تقویت میشود.

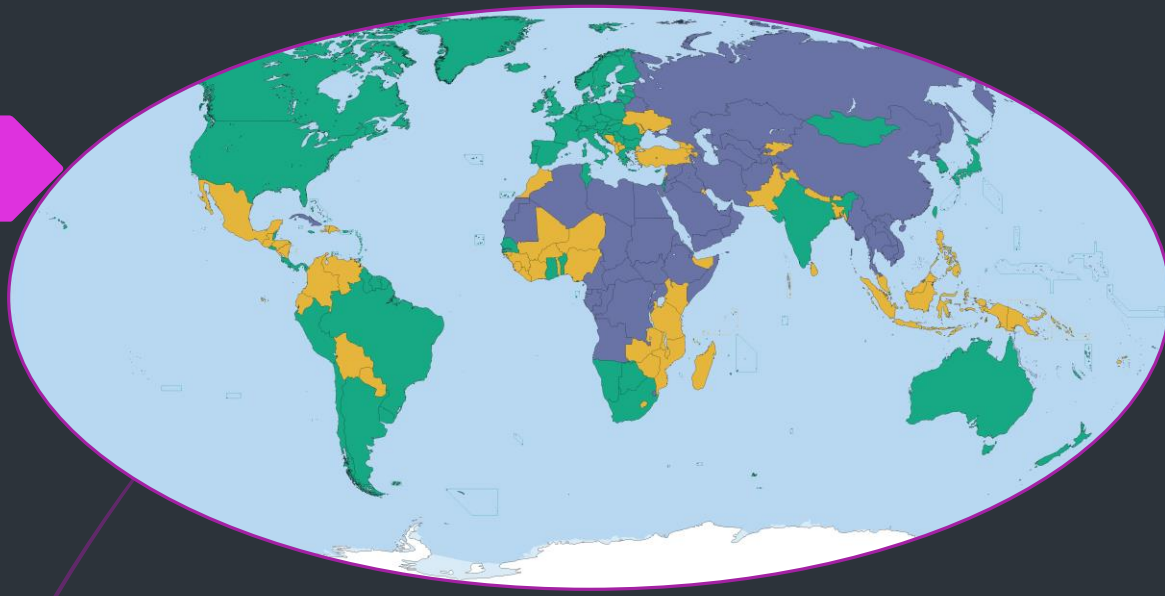
در اکثر کشورهای دموکراتیک میبینیم که آزادی اقتصادی شرط لازم برای آزادی سیاسی بوده است اما برعکس آن صادق نیست.

شاخص دموکراسی در ایران با رتبه ۱۵۰ در قعر جدول

در این گزارش شاخص دموکراسی بر پنج مقوله رتبه‌بندی شده است: ۱- روند انتخاباتی
۲- آزادی‌های مدنی ۳- عملکرد میزان مشارکت سیاسی در دولت ۴- فرهنگ سیاسی
۵- تکثرگرایی. کشورهای جهان با در نظر گرفتن این معیارها، در چهار نوع حکومت طبقه‌بندی شده‌اند: ۱. دموکراسی کامل ۲. دموکراسی ناقص ۳. رژیم ترکیبی ۴. رژیم تمامیت‌خواه

به گزارش واحد اطلاعاتی اکونومیست، سال ۲۰۱۷

دسته‌بندی کشورها بر اساس شاخص آزادی در سال ۲۰۱۵ ۸۶ کشور آزاد (سبز) ۵۹
کشور تا حدودی آزاد (زرد) ۵۰ کشور غیر آزاد (آبی)

ارزش و حقوق برابر انسان‌ها، آزادی اندیشه، آزادی چاپ و نشر و بیان، برابری انسان‌ها در مقابل قانون و نیز برگزاری انتخابات آزاد از جمله تعاریف دموکراسی است که اکثریت مردم جهان در آنها متفق القول‌اند.